

typisch dyslectisch?

10/06/2009 | Marcel schmeier M SEN | www.onderwijsgek.nl

Je hebt ze vast wel eens in de klas gehad: leerlingen die moeite hebben met lezen en/of spellen: omkeringen, te laag leesniveau met weinig vooruitgang, van rechts naar links schrijven of lezen. Typisch dyslectisch.

Neem je eigen klas eens in gedachten. Hoe zitten de kinderen gegroepeerd? In rijen, carré of tafelgroepjes? Grote kans dat het de laatste vorm is, het is ook zo belangrijk dat kinderen samen kunnen leren hoor ik vaak zeggen.

Misschien wel waar, maar tijdens een lees- of spellingles zorgt deze opstelling voor problemen. Een gedeelte van de leerlingen zit met de rug naar de leerkracht en krijgt de instructie daardoor onvoldoende mee. Vooral leerlingen die moeite hebben met lezen en spellen ondervinden hiervan veel hinder. Maar ook de gemiddelde leerling kan hierdoor een probleem ontwikkelen.

De leerkracht ziet tijdens de gezamenlijke inoefening bovendien niet of de leerlingen het geleerde juist verwerken. Hierdoor wordt bij sommige leerlingen de leerstof fout ingeslepen. Het afleren van fout ingeslepen gedrag is erg moeilijk en tijdrovend. Pas als de leerkracht tijdens de individuele verwerking een ronde door de klas loopt, ziet hij de leerling het verkeerd doen en zal corrigeren. De leerling kan het echter niet direct goed doen, omdat het fout is ingeslepen. De leerkracht stelt vast: hardnekkig probleem met lezen en spellen, typisch dyslectisch.

Bij het werken in tafelgroepjes worden leerlingen in de gelegenheid gesteld te kijken bij degene tegenover hen. Ze zien de geschreven letters op het blad van hun overbuurman ondersteboven en als de letter wordt overgeschreven, is er grote kans dat deze wordt gespiegeld. De leerkracht kijkt het werk na en denkt: spiegelen van letters, typisch dyslectisch.

Kijk eens naar de methode die je gebruikt om kinderen te leren lezen en spellen. Grote kans dat het woord moet worden gehakt alvorens het mag worden opgeschreven. Een prima strategie volgens de literatuur, maar er schuilt een gevaar in bij onjuiste toepassing. De leerlingen hakken het woord raam: r-aa-m. De laatste letter blijft hangen in het werkgeheugen, de letter m in dit geval. Als de leerling begint met schrijven dan is de kans groot dat hij m-aa-r opschrijft. De leerkracht kijkt het werk na en denkt: omkeringen, typisch dyslectisch.

De leerkracht doet het hakken van woorden gezamenlijk met de klas. Sommige leerlingen zitten met de rug naar de leerkracht toe en doen hun best om de instructie mee te krijgen door over hun schouder te kijken. Ze zien de leerkracht van links naar rechts hakken, draaien zich weer om en doen het daardoor van rechts naar links. De leerkracht neemt tijdens een dictee waar dat de leerling van rechts naar links hakt en denkt: verkeerde schrijfrichting, typisch dyslectisch.

Tijdens het lezen wordt de groep verdeeld in vele niveaus en lezen de meeste kinderen voor zichzelf. De leerlingen oefenen zodoende niet in technisch hardop lezen en krijgen geen feedback op eventueel fout gelezen woorden. Ook verhogen ze hun leestempo en –nauwkeurigheid onvoldoende. Bij het afnemen van de leestoets constateert de leerkracht: onvoldoende vooruitgang, typisch dyslectisch.

In de klas hangen afbeeldingen met daaronder de woorden en er is een lettermuur aanwezig. De kinderen kijken hiernaar als ze oefenen en schrijven de woorden en letters over. Van overschrijven leer je echter niets, want de hersenen worden niet geactiveerd omdat de letters niet uit het geheugen hoeven te worden teruggehaald. Bij een toets worden de letters en woorden

afgedekt of weggehaald en kan de leerling niet meer spieken en maakt veel fouten en mist veel letters. De leerkracht weet hoeveel hij geoefend heeft met zijn groep en denkt: veel oefenen en nog niet beheersen, typisch dyslectisch.

Deze kinderen zijn niet dyslectisch, maar wij leerkrachten geven slechte instructie.

Goed nieuws, want je eigen leerkrachtgedrag veranderen is minder tijdrovend dan het aanvragen van een dyslexie-verklaring. Het levert je ook meer op: de leerling gaat beter presteren en je gaat jezelf meer competent voelen.

Effectief leerkrachtgedrag bij lezen en spellen:

- Frontale, klassikale instructie en inoefening;
- Het laten terughalen van de eerste letter bij het hakken: r-aa-m, de eerste letter is r, dan pas opschrijven;
- Geheugen trainen in plaats van overschrijven.

Weer twee metaforische ballonnen om aan je verzameling toe te voegen. Geniet ervan!